

Doc. 300.1.2

Date: 03/10/2023

Απάντηση Ιδρύματος Ανώτερης Εκπαίδευσης

• **Ίδρυμα Ανώτερης Εκπαίδευσης:**
University of Nicosia

• **Πόλη:** Λευκωσία

• **Πρόγραμμα σπουδών**

Στα Ελληνικά:

Θεολογία (3 χρόνια/ 180 ECTS, Διδακτορικό)

Στα Αγγλικά:

Theology (3 years/ 180ECTS, PhD)

• **Γλώσσα(ες) διδασκαλίας:** Ελληνική

• **Καθεστώς Προγράμματος:** Υφιστάμενο

• **Κατευθύνσεις (αν υπάρχουν):**

Στα Ελληνικά: Κατευθύνσεις

Στα Αγγλικά: Κατευθύνσεις

Το παρόν έντυπο έχει ετοιμαστεί στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις πρόνοιες των “περί της Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης και της Ίδρυσης και Λειτουργίας Φορέα για Συναφή Θέματα Νόμων” του 2015 έως του 2021 [N.136(I)/2015 – N.132(I)/2021].

A. Οδηγίες για το περιεχόμενο και τη δομή της έκθεσης

- Το Ίδρυμα Ανώτερης Εκπαίδευσης βασισμένο στην Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης (ΕΕΑ) (Έντυπο.300.1.1 ή 300.1.1/1 ή 300.1.1/2 ή 300.1.1/3 ή 300.1.1/4) πρέπει να τεκμηριώσει κατά πόσον έχουν γίνει οι δέουσες ενέργειες για τη βελτίωση της ποιότητας του υπό αξιολόγηση προγράμματος σπουδών σε κάθε τομέα αξιολόγησης. Οι απαντήσεις πρέπει να είναι σύντομες και τεκμηριωμένες και να γίνεται παραπομπή σε παραρτήματα, μόνο όταν είναι απαραίτητο.
- Συγκεκριμένα, κάτω από κάθε ενότητα αξιολόγησης, το Ίδρυμα Ανώτερης Εκπαίδευσης, πρέπει να απαντήσει, στη 2^η στήλη του κάθε πίνακα χωρίς να αλλάξει τη δομή της έκθεσης, στα εξής:
  - περιοχές που χρήζουν βελτιώσεις με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ
  - συμπεράσματα και καταληκτικά σχόλια της ΕΕΑ
- Η απάντηση του Ιδρύματος Ανώτερης Εκπαίδευσης στην καθορισμένη περιοχή δίπλα σε κάθε σχόλιο. Τονίζεται ότι τα σχόλια της ΕΕΑ θα πρέπει να αντιγράφονται πιστά από την Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης.
- Αν υπάρχουν παραρτήματα, αυτά θα πρέπει να επισυνάπτονται και να αποστέλλονται ως ξεχωριστά έγγραφα. Τα παραρτήματα θα πρέπει να έχουν το όνομα annex1, annex2, κ.ο.κ. και να είναι σε μορφή *.pdf (acrobat reader).

Εισαγωγή

Αναφερόμαστε στην έκθεση της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης (ΕΕΑ) για την αξιολόγηση - πιστοποίηση του Διδακτορικού Προγράμματος Σπουδών στη Θεολογία, η οποία συντάχθηκε, μετά την επιτόπια επίσκεψη στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, από τα μέλη της ΕΕΑ, στις 22 Ιουνίου 2023, από τις 09:00 έως τις 17:00 ώρα Κύπρου.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τα μέλη της Επιτροπής για την επαγγελματική και εμπειριστατωμένη εργασία τους κατά τη διάρκεια της επιτόπιας αξιολόγησης του προγράμματος διδακτορικών σπουδών στη Θεολογία και για την απόλυτα θετική βαθμολογία σε όλες τις θεματικές και τις επιμέρους ενότητες. Θα θέλαμε, επίσης, να εκφράσουμε την εκτίμησή μας για τη συλλογική, εποικοδομητική και αντικειμενική προσέγγιση με την οποία διεξήγαγαν την αξιολόγησή τους.

Εξετάσαμε διεξοδικά την έκθεσή τους και η ακόλουθη είναι η απάντησή μας σε όλα τα σημεία που έθεσε η ΕΕΑ. Κάτω από κάθε τομέα αξιολόγησης, παρακαλούμε δείτε τα σύντομα σχόλιά μας για τα ευρήματα ή/και τα δυνατά σημεία, που περιγράφονται στην έκθεση της Επιτροπής. Ως απάντηση στους τομείς βελτίωσης και στις συστάσεις που διατυπώθηκαν, παρακαλούμε επισκεφθείτε την απάντησή μας και τις ενέργειες, που αναλάβαμε, στη στήλη 2 του πίνακα σε κάθε ενότητα.

1. Σχεδιασμός και ανάπτυξη του προγράμματος σπουδών (ESG 1.1, 1.2, 1.8, 1.9)

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Για επίσημη χρήση MONO
<p>«<i>Findings</i> Το Παν/μιο Λευκωσίας και η Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών διαθέτουν ένα σαφές σύστημα εσωτερικής διασφάλισης ποιότητας. Ο οδηγός σπουδών του διδακτορικού ενημερώνει για τις θεωρητικές προϋποθέσεις με τις οποίες επιτυγχάνεται η ποιότητα στην έρευνα και συγγραφή διδακτορικού. Στην πράξη, το Τμήμα στηρίζεται κυρίως στην εμπειρία καθηγητών που αφυπηρέτησαν λόγω ηλικίας από τα Παν/μια Αθηνών και Θεσ/νίκης. Καινούργια μέλη ΔΕΠ που μόλις εξελέγησαν μπορούν επίσης να συμβάλουν στο εγγύς μέλλον (είναι ακόμη λέκτορες ή επίκουροι). Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης, η ΕΕΑ</p>	<p>Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τα μέλη της ΕΕΑ για τις εύστοχες επισημάνσεις και τις θετικές παρατηρήσεις τους.</p>	<p>Choose an item.</p>

<p>διαπίστωσε ότι οι διδακτορικοί φοιτητές/ριες έχουν έναν άμεσο τρόπο να επικοινωνούν τις προτάσεις και τα παράπονα σχετικά με την ποιότητα στο πρόγραμμα. Επιπλέον, η ποιότητα των διδακτορικών σπουδών ανταποκρίνεται στην αποστολή του Τμήματος όπως αυτή αποτυπώνεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Το Τμήμα έχει μεν διεθνείς συνεργασίες το διδακτορικό πρόγραμμα δεν έχει όμως ακόμη μεγάλο διεθνή αντίκτυπο δεδομένου ότι οι καρποί των διδακτορικών ερευνών είναι αποκλειστικά στα Ελληνικά. Ωστόσο, προβλέπεται ως δυνατότητα και η συγγραφή σε άλλες διεθνείς γλώσσες».</p>		
<p><i>Strengths</i> «Το Τμήμα έχει ένα εξαιρετικό περιβάλλον, υποδομές και χρηματοδότηση που, αν αξιοποιηθούν κατάλληλα, μπορούν να εκτινάξουν την ποιότητα και την ποσότητα των διδακτορικών μελετών. Η ΕΕΑ δεν έχει επισκεφθεί τα “Κέντρα Μάθησης”, τα οποία εξυπηρετούν τις συναντήσεις των φοιτητών/ριών με τους επιβλέποντες καθηγητές. Θεωρητικά αυτά καλύπτουν το πρόβλημα της απόστασης για όσες/όσους φοιτητές/τριες δεν βρίσκονται στη Λευκωσία. Επίσης διασφαλίζει την εκ του σύνεγγυς αξιολόγηση της πορείας και της ποιότητας της έρευνας όσων εκπονούν διδακτορικό. Τέλος, το Τμήμα συνδυάζει την ακαδημαϊκή μελέτη με την εκκλησιαστική ζωή και εξυπηρετεί άμεσα τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και της Εκκλησίας της Κύπρου</p>	<p>Ευχαριστούμε την ΕΕΑ για την κατάδειξη της υψηλής ποιότητας του διδακτορικού προγράμματός μας σε όλα τα σημεία της αξιολόγησης στη συγκεκριμένη ενότητα.</p>	<p>Choose an item.</p>

<p>αλλά και των ελλαδικών Μητροπόλεων».</p>		
<p><i>Areas of improvement and recommendations</i> Η ΕΕΑ προτείνει τη στενότερη συνεργασία τόσο με το Παν/μιο Λευκωσίας όσο και με το Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου για την περαιτέρω αναβάθμιση της έρευνας και της έκδοσης περισσότερων διδακτορικών διατριβών. Επίσης είναι επιβεβλημένη ανάγκη η ποιότητα των διδακτορικών να προσαρμόζεται στα κριτήρια όχι μόνον των Παν/μίων Αθηνών και Θεσ/νίκης αλλά στα πρότυπα που εφαρμόζονται στις κρίσεις και δημοσιεύσεις διατριβών από μεγάλα Παν/μια και εκδοτικούς οίκους της Ευρώπης ιδιαίτερα το blind peer review process. Ένα ιδιαίτερο σημαντικό σημείο το οποίο έχει παραμεληθεί μέχρι στιγμής και αφορά άμεσα στην ποιότητα των διδακτορικών σπουδών είναι η έμφαση στις αρχαίες γλώσσες που είναι απαραίτητες για την εις βάθος μελέτη αρχαίων πηγών. Συνιστούμε άμεσα την αναβάθμιση των αρχαίων γλωσσών και την θέσπιση της άριστης γνώσης μίας τουλάχιστον αρχαίας γλώσσας για την εκπόνηση διατριβής η οποία στηρίζεται σε αρχαίες πηγές. Επίσης άμεσα συνδεδεμένη με την ποιότητα των διδακτορικών σπουδών είναι και η διεθνοποίηση των σχετικών Projects με ανακοινώσεις των υποψηφίων στα μεγάλα σχετικά θεολογικά συνέδρια που λαμβάνουν χώρα σε περιοδική βάση στην δυτική Ευρώπη και τις ΗΠΑ (όπως Oxford</p>	<p>Αρχικά, να τονίσουμε ότι υπάρχει άψογη και στενή συνεργασία, όπως και η ΕΕΑ έχει επανειλημμένα επισημάνει, μεταξύ του Τμήματός μας, του Πανεπιστημίου Λευκωσίας και του Κέντρου Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου. Τούτο καταδεικνύεται από τη σειρά δημοσιεύσεων μελετών στο έγκριτο επιστημονικό περιοδικό της Ιεράς Μητροπόλεως Κύκκου «Ενατενίσεις», όπως και από την ένταξη επιστημονικών μονογραφιών στη σειρά των εκδόσεων του Κέντρου Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου. Είναι αυτονόητο ότι για την ποιότητα των Διδακτορικών μα δεν προσαρμόζουμε μόνο τα κριτήρια των Παν/μίων Αθηνών και Θεσ/νίκης, αλλά ακολουθούμε και τα κριτήρια που Πανεπιστημίου Λευκωσίας, το οποίο εφαρμόζει το αγγλοσαξονικό σύστημα. Για τα blind review process θα πρέπει να σημειώσουμε ότι είναι κριτήρια που επιζητούν από τους συντάκτες οι εκδοτικοί οίκοι και δεν έχουν σχέση με το Πρόγραμμα και την εσωτερική του λειτουργία. Σε ό,τι αφορά την παρατήρηση της ΕΕΑ για άριστη γνώση μιας αρχαίας γλώσσας, αυτό ασφαλώς και δεν παραμελείτε από το Πρόγραμμά μας, αλλά υπάρχει στα προαπαιτούμενα της εκπόνησης Διδακτορικών Διατριβών, αφού οι υποψήφιοι προσεγγίζουν και μελετούν τόσο την Αγία Γραφή, όσο και κείμενα της αρχαίας εκκλησιαστικής Γραμματείας. Να σημειώσουμε ότι ανά εξάμηνο διοργανώνονται</p>	<p>Choose an item.</p>

<p>Patristics Conference, SBL Annual Meeting)</p>	<p>Επιστημονικές Ημερίδες, όπου και καλούνται όλοι οι υποψήφιοι Διδάκτορες να παρακολουθήσουν και να καταθέσουν γραπτές επιστημονικές εισηγήσεις επί του γνωστικού τους αντικειμένου. Όσον αφορά τη συμμετοχή των υποψηφίων στα μεγάλα Θεολογικά Συνέδρια, δρομολογούμε, μετά το Διεθνές Συνέδριο που πραγματοποιήσαμε με το Πανεπιστήμιο της Βιέννης, τη συμμετοχή των υποψηφίων Διδασκόντων μας σε Διεθνή Συνέδρια.</p>	
---	---	--

2. Διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση φοιτητών (ESG 1.3)

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Για επίσημη χρήση ΜΟΝΟ
<p><i>Areas of improvement and recommendations</i></p> <p>2.1 Το πρόγραμμα διδακτορικών σπουδών προσελκύει επί του παρόντος μεγαλύτερους ηλικιακά φοιτητές/ριες. Η ωριμότητα και η εμπειρία είναι πάντοτε σπουδαίοι παράγοντες αλλά εξίσου σημαντικά είναι η ενέργεια και η θέληση για αριστεία που έχουν οι νέοι ερευνητές/ριες οι οποίοι/ες μπορούν να προσφέρουν πολλά στην ανανέωση της θεματολογίας των διατριβών. Ερωτήματα που αφορούν λ.χ. στην κατανόηση της βαθιάς σχέσης μεταξύ αρχαίας φιλοσοφίας και θρησκείας, τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης και παρόμοια ζητήματα είναι ανάγκη να γίνουν αντικείμενα διατριβών.</p>	<p>Θεωρούμε εύστοχες τις παρατηρήσεις και συμφωνούμε απόλυτα με τις επισημάνσεις της ΕΕΑ</p>	<p>Choose an item.</p>
<p>2.2 Σε ζητήματα πρακτικής θεολογίας αλλά και σε άλλα πεδία που αυτό είναι δυνατόν (λ.χ. έρευνα θρησκευτικών εμπειριών από την αρχαιότητα στις μέρες μας) είναι ανάγκη να υπάρξει συνδυασμός με μεθόδους των εφαρμοσμένων επιστημών και ανάπτυξη διεθνών διεπιστημονικών PhD projects και double degree PhD projects.</p>	<p>Συμφωνούμε με τις επισημάνσεις της ΕΕΑ. Είναι ένας τομέας που μας ενδιαφέρει και θα προσπαθήσουμε να ανιχνεύσουμε τη μελλοντική προοπτική διεθνών διεπιστημονικών διδακτορικών ερευνών.</p>	<p>Choose an item.</p>
<p>2.3 Η περαιτέρω διεθνοποίηση της έρευνας και της αξιολόγησης είναι επιβεβλημένη και μπορεί να επιτευχθεί με μεγαλύτερη συνεργασία με τα μεγάλα</p>	<p>Όπως επισημίναμε και πιο πάνω, και στη βάση των σχολίων της ΕΕΑ, ήδη εργαζόμαστε προς αυτή την κατεύθυνση μέσω των</p>	<p>Choose an item.</p>

Παν/μια της Ευρώπης και των ΗΠΑ.	πολλών και σημαντικών διεθνών επαφών του υψηλής αναγνωρισιμότητας διδακτικού/ερευνητικού προσωπικού μας.	
----------------------------------	--	--

3. Διδακτικό Προσωπικό (ESG 1.5)

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Για επίσημη χρήση ΜΟΝΟ
<p><i>Findings</i> Η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι το Παν/μιο Λευκωσίας διασφαλίζει την επάρκεια του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος Θεολογίας. Τα χαρακτηριστικά του διδακτικού προσωπικού (βαθμίδα, πλήρης/μόνιμη απασχόληση) όπως περιγράφονται στην αίτηση και τον οδηγό σπουδών είναι τα απαιτούμενα από τον κυπριακό νόμο, αλλά πολλά μόνιμα μέλη έχουν προηγουμένως αφυπηρητήσει λόγω ηλικίας από τα Παν/μια Αθηνών και Θεσ/νίκης. Ασφαλώς, οι νέες προσλήψεις νεότερων μελών ΔΕΠ αλλάζει τα δεδομένα και ευελπιστούμε ότι σύντομα θα εξελιχθούν ώστε να αναλάβουν ενεργότερο ρόλο στο πρόγραμμα PhD. Υφίσταται κανονισμός για δίκαιες, διαφανείς και σαφείς διαδικασίες για την πρόσληψη και την εξέλιξη του διδακτικού προσωπικού. Δεν διαπιστώθηκε όμως η παρότρυνση των μελών ΔΕΠ για συμμετοχή σε σεμινάρια επιμόρφωσης σχετικά με τη διδασκαλία, την καινοτομία στην έρευνα, την κρίση και την επίβλεψη της έρευνας. Παρά ταύτα, ο κανονισμός για την προαγωγή του διδακτικού προσωπικού λαμβάνει υπόψιν την ποιότητα της διδασκαλίας των μελών ΔΕΠ, την ερευνητική τους δραστηριότητα, τη διδασκαλία και τη διεθνή παρουσία τους.</p>	<p>Η φύση της εκπόνησης, προπάντων διδακτορικών διατριβών, απαιτεί έμπειρο προσωπικό τόσο στον τομέα της διδασκαλίας και της καθοδήγησης όσο και στον τομέα της επίβλεψης [Βλ. τον περί Ιδιωτικών Πανεπιστημίων (Ίδρυση, Λειτουργία και Έλεγχος) Νόμος του 2005 (109(I)2005) και τους Εσωτερικούς Κανονισμούς του Πανεπιστημίου Λευκωσίας]. Αυτοί αναφέρουν και την απασχόληση των Ομότιμων Καθηγητών ως μόνιμων μελών ΔΕΠ. Ωστόσο το Τμήμα μας, όπως και η ΕΕΑ εύστοχα επεσήμανε, προέβη πρόσφατα στην πρόσληψη ακόμη δύο νέων μελών ΔΕΠ.</p> <p>Σε ό,τι αφορά το σχόλιο για την παρότρυνση των μελών ΔΕΠ για συμμετοχή σε σεμινάρια επιμόρφωσης κ.λπ. ασφαλώς και υπάρχει και αυτή γίνεται κεντρικά, από το γραφείο του Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκού Προσωπικού και Έρευνας (VRFR) και υπάρχουν και οι σχετικές διευκολύνσεις/χρηματοδότηση για συμμετοχή σε συνέδρια και faculty development κ.λπ.</p>	<p>Choose an item.</p>

<p><i>Strengths</i></p> <p>Τα προσόντα του διδακτικού προσωπικού είναι επαρκή για την επίτευξη των στόχων του Διδακτορικού Προγράμματος, καθώς και για τη διασφάλιση της ποιότητας στην εκπόνηση διδακτορικής διατριβής. Η εμπειρία των καθηγητών στα αντικείμενά τους είναι δεδομένη, αφού οι περισσότεροι είναι μέλη ΔΕΠ τα οποία έχουν αφυπηρητήσει λόγω ηλικίας από τα Παν/μία Αθηνών και Θεσ/νίκης.</p>	<p>Χαιρόμαστε για την παρατήρηση/διαπίστωση της ΕΕΑ σε σχέση με τα προσόντα των μελών ΔΕΠ και την εμπειρία των Καθηγητών του Τμήματος, οι οποίοι διασφαλίζουν την επίτευξη των στόχων του Προγράμματος και την ποιότητα στην εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.</p>	<p>Choose an item.</p>
<p><i>Areas of improvement and recommendations</i></p> <p>Η ΕΕΑ έλαβε προφορικές διαβεβαιώσεις και πληροφορίες από την αίτηση και τον οδηγό σπουδών για τον αριθμό των μονίμων/πλήρους απασχόλησης μελών ΔΕΠ στο Τμήμα, δεν γνωρίζει όμως τα ακριβή στοιχεία των συμβολαίων και της εκλογής τους. Το Τμήμα ήδη έκανε επίσης σημαντικότερα βήματα με νέες προσλήψεις και είναι απαραίτητο η ενσωμάτωση νέων ηλικιακά μελών ΔΕΠ να συνεχιστεί, ώστε τα νέα μέλη ΔΕΠ να δώσουν έμφαση σε νέες μεθόδους έρευνας και καινούργια θεματολογία. Τα μέλη ΔΕΠ επιβάλλεται να εντείνουν τη δημοσίευση μελετών και ανακοινώσεων σε διεθνή περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων με ανώνυμη αξιολόγηση. Η καλύτερη λειτουργία του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού θα επιτευχθεί με την αύξηση του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού, αλλά και των υπαλλήλων γραμματείας. Η ενασχόληση των μελών ΔΕΠ με τις υποθέσεις γραμματείας μπορεί να εμποδίσει την έρευνα και την εξέλιξή τους.</p>	<p>Όπως και προηγουμένως αναφέρθηκε, κινούμαστε και προς αυτή την κατεύθυνση των επισημάνσεων της ΕΕΑ.</p> <p>Σε σχέση με τη δημοσίευση μελετών και ανακοινώσεων σε διεθνή περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων με ανώνυμη αξιολόγηση αυτό ήδη πραγματοποιείται και ασφαλώς θα εντείνουμε ακόμη περισσότερο τις προσπάθειές μας.</p> <p>Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι τα μέλη ΔΕΠ δεν ασχολούνται με «γραμματειακά», πέρα από αυτά που απαιτούνται από τον Φορέα (όπως γίνεται σε όλα τα Πανεπιστήμια) και κάποια</p>	<p>Choose an item.</p>

	ζητήματα που έχουν να κάνουν με την καλή λειτουργία των Προγραμμάτων και των Τμημάτων.	
--	--	--

4. Φοιτητές
 (ESG 1.4, 1.6, 1.7)

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Για επίσημη χρήση ΜΟΝΟ
<p><i>Strengths</i> Οι διαδικασίες και τα κριτήρια εισδοχής εφαρμόζονται με συνέπεια και διαφάνεια. Η διαδικασία για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της προόδου των υποψηφίων διδασκτόρων είναι αναλυτική και καταγράφεται σε επίσημα έγγραφα. Η ΕΕΑ θεωρεί ιδιαίτερα σημαντική την κρίση της διατριβής και από εξωτερικούς κριτές στο πρόγραμμα αυτό.</p>	<p>Χαιρόμαστε για τις εύστοχες θετικές επιστημονικές της ΕΕΑ και μας ικανοποιεί το γεγονός, ότι το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών λειτουργεί προς τη σωστή κατεύθυνση.</p>	<p>Choose an item.</p>
<p><i>Areas of improvement and recommendations</i> Είναι απαραίτητη η επιπλέον ενθάρρυνση των διδακτορικών φοιτητών/ριών για συμμετοχή σε διεθνή συνέδρια και συμπόσια. Προτείνουμε την υποβολή των διδακτορικών διατριβών σε εκδοτικούς οίκους με αξιολόγηση ποιότητας (quality control) με σκοπό τη δημοσίευσή τους σε έντυπη μορφή η οποία θα έχει διεθνή αντίκτυπο.</p>	<p>Προς αυτή την κατεύθυνση προσβλέπουμε και προσανατολιζόμαστε. Σας ενημερώνουμε ότι αρκετές από τις διδακτορικές εργασίες αποφοίτων του Τμήματός μας έχουν εκδοθεί. Μάλιστα μερικές εξ αυτών παρουσιάστηκαν στην ΕΕΑ κατά την ημέρα της αξιολόγησης. Εξ άλλου και η ΕΕΑ, στην Τμηματική της έκθεση, σημειώνει ότι: <i>«Υφίσταται επίσης η δυνατότητα έκδοσης επιστημονικών εργασιών (μεταπτυχιακές διατριβές και διδακτορικά) από τις εκδόσεις της Μονής Κύκκου».</i></p>	<p>Choose an item.</p>

5. Πόροι (ESG 1.6)

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Για επίσημη χρήση ΜΟΝΟ
<p><i>Areas of improvement and recommendations</i></p> <p>5.2 Δυστυχώς, μόνο η βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Λευκωσίας βρίσκεται στην Πανεπιστημιούπολη. Οι άλλες δύο βιβλιοθήκες είναι προσβάσιμες μόνο με αυτοκίνητο. Επιπλέον, μόνο η πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη είναι συνδεδεμένη με τον OPAC, γεγονός που δυσχεραίνει την αναζήτηση βιβλιογραφίας. Συνιστάται εκ μέρος της ΕΕΑ όλες οι βιβλιοθήκες να συνδέονται στο μέλλον με το σύστημα OPAC του Πανεπιστημίου.</p> <p>5.3 Η διασφάλιση του μέλλοντος είναι πολύ σημαντική για ένα πρόγραμμα. Προς τούτο είναι αναγκαία η πρόσληψη και η εξέλιξη νέων μελών ΔΕΠ που θα αναλάβουν επίβλεψη και συμβουλευτική (mentoring) διδακτορικών φοιτητών.</p> <p>5.4 Θα μπορούσαν να προσελκυστούν περισσότεροι υπ. Διδάκτορες μέσω της συνεχούς ανανέωσης της ιστοσελίδας και της διοργάνωσης ενημερωτικών εκδηλώσεων για το PhD. Η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι οι υπ. Διδάκτορες ενημερώθηκαν για το διδακτορικό πρόγραμμα κυρίως από “στόμα σε στόμα”. Με αυτόν τον τρόπο όμως χάνονται υποψήφιοι/ες διδάκτορες.</p>	<p>Χαιρόμαστε για τις εξαιρετικά θετικές διαπιστώσεις της ΕΕΑ, σε ό,τι αφορά το προσωπικό και τα μέλη ΔΕΠ, τις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου και των Γραφείων του Τμήματος, την άρτια οργάνωση των τριών βιβλιοθηκών και τον πλούσιο εξοπλισμό τους. Η σύνδεση όλων με τον OPAC είναι διαδικαστικό θέμα και σύντομα θα πραγματοποιηθεί.</p> <p>Θα πρέπει να επισημανθεί ότι δεν είναι σκοπός μας (πολύ περισσότερο, αυτοσκοπός) ο υψηλός αριθμός διδακτορικών φοιτητών – εξ άλλου, στη βάση των εσωτερικών κανονισμών, που συνάδουν και με την επίσημη νομοθεσία (cyqaa), ο αριθμός των φοιτητών βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με τον αριθμό του διδακτικού-ερευνητικού προσωπικού.</p> <p>Για το θέμα της ιστοσελίδας έχουμε ήδη απαντήσει ότι ήδη έχει αναβαθμιστεί και συνεχίζεται εμπλουτισμός της.</p>	<p>Choose an item.</p>

6. Επιπρόσθετα στοιχεία για τα εξ αποστάσεως προγράμματα (Όλα τα ESG)

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Για επίσημη χρήση ΜΟΝΟ
<p><i>Findings</i></p> <p>6.1 Τα συγκεκριμένα κριτήρια που πρέπει να πληρούν οι υποψήφιοι για την εισαγωγή τους στο διδακτορικό πρόγραμμα της σχολής, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο γίνονται οι διαδικασίες επιλογής καθορίζονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Επίσης αναλύονται στην ιστοσελίδα και τον οδηγό σπουδών οι απαιτήσεις του προγράμματος, καθώς τα στάδια ολοκλήρωσης του διδακτορικού. Ο τρόπος αξιολόγησης καθώς και οι διαδικασίες υποστήριξης και έγκρισης της ερευνητικής εργασίας για την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος περιγράφονται επίσης στα ως άνω μέσα.</p> <p>6.2 Η ΕΕΑ διαπίστωσε κατά τις συνεντεύξεις ότι οι ακριβείς οδηγίες για τη συγγραφή διδακτορικού διδάσκονται σε υποχρεωτικό μάθημα και συζητούνται επιπλέον από τον υπ. διδάκτορα με τον αντίστοιχο επιβλέποντα καθηγητή του Τμήματος. Κατά τη σύντομη έρευνα της ΕΕΑ σε διδακτορικά που υπήρχαν σε έντυπη μορφή κατέστη σαφές ότι οι εργασίες ακολουθούν κλασσικά πρότυπα θεολογικών διδακτορικών μελετών. Για τη διεθνή πρόσληψη του έργου, θα ήταν απαραίτητη μια περίληψη στην αγγλική γλώσσα στο τέλος κάθε διδακτορικής εργασίας. Επιπλέον, το Τμήμα εξασφαλίζει την γνησιότητα και την πρωτοτυπία καθώς και την</p>	<p>Χαιρόμαστε όλως ιδιαίτερα για τις θετικές επιστημονικές της ΕΕΑ για τις προϋποθέσεις λειτουργίας του Διδακτορικού Προγράμματος.</p>	<p>Choose an item.</p>

<p>τακτική ενημέρωση της επιτροπής για την τελική αξιολόγηση. Τέλος, υπάρχει σύστημα ελέγχου λογοκλοπής από πλευράς Παν/μίου της Λευκωσίας.</p> <p>6.3 Η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι η διαδικασία και τα κριτήρια συγκρότησης της συμβουλευτικής επιτροπής (στην οποία ο/η υποψήφιος/α διδάκτορας υποβάλλει την ερευνητική πρόταση) γίνονται επί τη βάσει ενός καθορισμένου πλαισίου. Επίσης τα καθήκοντα του επόπτη-προέδρου και των λοιπών μελών της συμβουλευτικής επιτροπής έναντι του υπ. διδάκτορα καθορίζονται με σαφήνεια και περιλαμβάνουν τακτικές συναντήσεις ανά εξάμηνο και οδηγίες σχετικά με την διδακτορική διατριβή. Η ΕΕΑ επιβεβαίωσε κατόπιν ερωτήσεως προς τις πρυτανικές αρχές ότι ο αριθμός των υπ. διδακτορικών για κάθε σύμβουλο καθηγητή είναι αυστηρά καθορισμένος και προβλεπόμενος από τον νόμο.</p>		
<p>Strengths</p> <p>6.1 Η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι ο ιστότοπος της σχολής έχει ανανεωθεί και ότι οι απαραίτητες πληροφορίες έχουν συμπληρωθεί.</p> <p>6.2 Το πρόγραμμα έχει βελτιώσει τις δυνατότητες τακτικής συνεργασίας μεταξύ του επιβλέποντος καθηγητή και των υποψηφίων διδασκόντων με τα “Κέντρα Μάθησης” και τους παρέχει τη δυνατότητα παρουσίασης της προόδου της εργασίας τους σε επιστημονικά Colloquia.</p>	<p>Μας ικανοποιούν απολύτως οι επισημάνσεις της ΕΕΑ σε ό,τι αφορά τις πληροφορίες στον Ιστότοπο της Σχολής και εκείνες για τη λειτουργία του Διδακτορικού μας Προγράμματος.</p>	<p>Choose an item.</p>
<p>Areas of improvement and recommendations</p>		<p>Choose an item.</p>

<p>6.1 Η ΕΕΑ προτείνει να εμφανίζονται τα τρέχοντα επιστημονικά ερευνητικά προγράμματα και τα διδακτορικά Project στην ιστοσελίδα του Τμήματος.</p> <p>6.3 Τα διδακτορικά έργα δεν πρέπει να εκδίδονται μόνο σε ηλεκτρονική αλλά και σε έντυπη μορφή από επιστημονικούς εκδοτικούς οίκους, καθώς υπόκεινται με αυτόν τον τρόπο σε περαιτέρω αξιολόγηση και διάδοση. Επιπλέον, απαιτείται επείγοντως διεθνοποίηση των επιστημονικών εργασιών. Μια μεγάλη περίληψη της εργασίας στα αγγλικά θα πρέπει να οριστεί ως προαπαιτούμενο για τη λήψη του τίτλου. Επίσης, κρίνεται απαραίτητη η πιο ενεργή παρουσία των υπ. διδασκόντων σε διεθνή συνέδρια, όπου θα μπορούσαν να παρουσιάσουν την έρευνά τους. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε έναν διεθνή επιστημονικό διάλογο, όπου οι υπ. διδάκτορες μπορούν να έχουν μία πολύπλευρη προσέγγιση του υπό έρευνα θέματος πέραν της προοπτικής του επιβλέποντος και της επιτροπής αξιολόγησης.</p>	<p>Η ιστοσελίδα του Τμήματος έχει ήδη βελτιωθεί, όπως διαπίστωσε και η ΕΕΑ, και μπορεί όποιος την επισκέπτεται να βρει τις απαραίτητες πληροφορίες, Οδηγό Σπουδών, βοηθήματα, Επιστημονική Μεθοδολογία και γενικά ό,τι αφορά τη λειτουργία του Τμήματος.</p> <p>Αναμφίβολα θα αποτελούσε θετική συμβολή στον τομέα της Επιστήμης η έντυπη έκδοση, πέραν της ηλεκτρονικής, ωστόσο αυτό εξαρτάται και από τις οικονομικές δυνατότητες τόσο του συντάκτη της Διατριβής και όχι του Τμήματος. Παρ' όλα αυτά, εμείς θα τους κατευθύνουμε προς τα κει και θα εξηγούμε όσα αναφέρει η ΕΕΑ (με τα οποία συμφωνούμε).</p> <p>Συμφωνούμε με την επισήμανση ότι η περίληψη στα αγγλικά της εργασίας είναι προαπαιτούμενο και είναι κάτι που το εφαρμόζουμε ήδη. Συμφωνούμε, επίσης, στο θέμα της συμμετοχής των υπ. Διδασκόντων σε διεθνή συνέδρια και θα κάνουμε πρόσθετες προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση.</p>	
--	--	--

7. Επιπρόσθετα στοιχεία για τα διδακτορικά προγράμματα
 (Όλα τα ESG)

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Για επίσημη χρήση ΜΟΝΟ
Click or tap here to enter text.	Click or tap here to enter text.	Choose an item.
Click or tap here to enter text.	Click or tap here to enter text.	Choose an item.
Click or tap here to enter text.	Click or tap here to enter text.	Choose an item.
Click or tap here to enter text.	Click or tap here to enter text.	Choose an item.
Click or tap here to enter text.	Click or tap here to enter text.	Choose an item.

8. Επιπρόσθετα στοιχεία για τα διαπανεπιστημιακά προγράμματα
 (Όλα τα ESG)

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Για επίσημη χρήση ΜΟΝΟ
Click or tap here to enter text.	Click or tap here to enter text.	Choose an item.
Click or tap here to enter text.	Click or tap here to enter text.	Choose an item.
Click or tap here to enter text.	Click or tap here to enter text.	Choose an item.
Click or tap here to enter text.	Click or tap here to enter text.	Choose an item.
Click or tap here to enter text.	Click or tap here to enter text.	Choose an item.

Β. Συμπεράσματα και καταληκτικά σχόλια

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Για επίσημη χρήση ΜΟΝΟ
<p>Η ΕΕΑ διαπίστωσε σημαντική πρόοδο στην οργάνωση και τη διεξαγωγή του Διδακτορικού Προγράμματος σε σχέση με την προηγούμενη αξιολόγηση (2017). Καινούργια μέλη ΔΕΠ, διεθνείς συνεργασίες, νέα “Κέντρα Μάθησης” και εμπάθυση της συνεργασίας με το Παν/μιο Λευκωσίας συνθέτουν ένα νέο πλαίσιο με πολλές δυνατότητες. Ιδιαίτερα αξιολογήθηκε ο θετικός αντίκτυπος στους υποψήφιους διδάκτορες και τους ήδη αποφοιτήσαντες από το πρόγραμμα αυτό. Οι αλλαγές που ξεκίνησαν είναι ανάγκη να συνεχιστούν ειδικά όσον αφορά στην εξισορρόπηση του αριθμού νέων διδασκόντων και καθηγητών αφυπηρητησάντων λόγω ηλικίας από άλλα Παν/μια. Εξάλλου, η ΕΕΑ συνιστά την περαιτέρω διεθνοποίηση του προγράμματος και τον εμπλουτισμό του με νέα πεδία έρευνας και περισσότερα κριτήρια ποιότητας που εφαρμόζονται στα Παν/μια της Δυτικής Ευρώπης και των ΗΠΑ. Ασφαλώς, η ελληνική γλώσσα είναι ένα πλεονέκτημα για τις σπουδές στην ορθόδοξη θεολογία, ελλοχεύει όμως ο κίνδυνος του γλωσσικού απομονοτισμού ο οποίος στην έρευνα είναι μοιραίος. Επίσης, η ΕΕΑ θεωρεί επιβεβλημένη την άριστη</p>	<p>Αποδεχόμαστε με ιδιαίτερη ικανοποίηση τις επισημάνσεις και τα θετικότερα σχόλια των μελών της ΕΕΑ στο σύνολό τους σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση του Διδακτορικού μας Προγράμματος του Τμήματος Θεολογίας. Το ανωτέρω γεγονός επιβεβαιώνει και επιδοκιμάζει το υψηλό επιστημονικό επίπεδο του Προγράμματος. Ταυτόχρονα συνηγορεί υπέρ του άριτου καταρτισμού και της σημαντικής προσφοράς των μελών ΔΕΠ καθώς και του υψηλού επιπέδου των υποψηφίων διδασκόντων του Τμήματος. Όλα αυτά καταδεικνύουν την υψηλή ποιότητα οργάνωσης του προγράμματος, της παρεχόμενης επιστημονικής βιβλιογραφίας, του εξοπλισμού, των εγκαταστάσεων και των βιβλιοθηκών του Τμήματος, καθώς επίσης και των διευκολύνσεων που παρέχονται στους φοιτητές μας. Το Διδακτορικό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματός μας αποτελεί καινοτομία στις Ανθρωπιστικές, Κοινωνικές και Θεολογικές Σπουδές του τόπου μας με ορίζοντα εξακτίνωσής του στα ελληνικά και διεθνή πανεπιστημιακά, ακαδημαϊκά, θεολογικά, εκκλησιαστικά και διαχριστιανικά δρώμενα. Σε καμιά περίπτωση δεν υφίσταται γλωσσικός απομονωτισμός καθότι αυτή η τακτική ακολουθείται και εφαρμόζεται σε αρκετές Πανεπιστημιακές μονάδες της Κύπρου και του Εξωτερικού.</p>	<p>Choose an item.</p>

<p>γνώση τουλάχιστον μιας αρχαίας γλώσσας ως προαπαιτούμενο τουλάχιστον για γνωστικά πεδία που αφορούν βιβλικές επιστήμες, πατερικές μελέτες και αρχαία εκκλησιαστική ιστορία. Το Διδακτορικό Πρόγραμμα μπορεί να συνεργαστεί στον τομέα αυτόν με άλλα Τμήματα του Παν/μίου Λευκωσίας.</p>	<p>Αναμφίβολα, η όλη προσπάθειά μας επιδέχεται αναπροσαρμογές, οι οποίες έχουν ενταχθεί στους επιστημονικούς προσανατολισμούς μας και ευχαριστούμε την ΕΕΑ για τις σχετικές επισημάνσεις της προς αυτή την κατεύθυνση. Από το αποτέλεσμα γίνεται εμφανές ότι η αξιολόγηση της ΕΕΑ διαδηλώνει και διερμηνεύει την επιστημονική καταξίωση του Τμήματός μας, τόσο στον Κυπριακό και Ελλαδικό χώρο όσο και στο Διεθνές επίπεδο. Απόδειξη τούτου είναι και το πρόσφατο διοργανωθέν Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο, από 15-17 Σεπτεμβρίου 2023, με το Πανεπιστήμιο της Βιέννης της Αυστρίας, με θέμα: Εμπορευματοποίηση της Θρησκείας. Η γνώση της αρχαίας ελληνικής είναι απαραίτητη στο Πρόγραμμα των Διδακτορικών μας Σπουδών γιατί αυτό θεωρείται αναγκαία προϋπόθεση για την μελέτη αρχαίων κλασικών συγγραφέων, τόσο της κλασικής παιδείας όσο και της θεολογικής, εφ' όσον οι φοιτητές μας εκπονούν και διατριβές, οι οποίες εξετάζουν θέματα της κλασικής και πατερικής γραμματείας.</p>	
--	---	--

Γ. Ακαδημαϊκοί εκπρόσωποι Ιδρύματος Ανώτερης Εκπαίδευσης

Όνομα	Θέση	Υπογραφή
Prof. Klimis Mastoridis	Dean	
Prof. Christos Oikonomou	Head of Department Program Coordinator	

Ημερομηνία: 03/10/2023

